

SPC
PÀGINES ESPECIALS

CASA DE LA VALL

DIJOUS, 5 DE FEBRER DEL 2026

UNA REFORMA HISTÒRICA

INTRODUCCIÓ

Tres segles de poder i consens

CONSTRUÏDA EL 1580 COM A CASA PAIRAL, CASA DE LA VALL VA ESDEVENIR PARLAMENT EL 1702

Casa de la Vall és molt més que un edifici històric: és un dels espais on es pot llegir, gairebé pedra a pedra, la construcció institucional d'Andorra. La seva silueta compacta i austera domina la vall des de fa més de quatre segles. Construït l'any 1580 com a casa pairal de la família Busquets –tal com indica l'escut amb la data gravada a la façana–, l'edifici no va néixer amb una funció política, però acabaria convertint-se en el cor del poder legislatiu andorrà durant més de tres segles.

L'origen privat de Casa de la Vall explica bona part de la seva arquitectura. Respon a la tipologia de casa senyorial pirinenca de l'època moderna, amb una

planta gairebé quadrangular, murs gruixuts i una estructura pensada tant per a la vida quotidiana com per a la protecció. L'emplaçament, lleugerament elevat respecte del nucli urbà, reforça aquesta sensació de control del territori i de permanència. Durant més de cent anys, l'edifici va ser una residència familiar, sense cap funció institucional destacada, fins que a inici del segle XVIII la seva història va fer un gir decisiu.

El 1702, el Consell de la Terra –institució creada el 1419 i antecessor directe de l'actual Consell General– va adquirir la casa per convertir-la en seu permanent. La institució era molt anterior a l'edifici, però la necessitat d'un espai estable per reunir els representants de les parròquies va acabar cristal·litzant en aquesta casa, que amb el temps deixaria de ser només un lloc de trobada per convertir-se en un veritable símbol. A partir d'aquell moment, Casa de la Vall va assumir funcions polítiques, administratives, judicials i també residen-

LA HISTÒRICA SEU PARLAMENTÀRIA ENCARA MANTÉ UN ÚS INSTITUCIONAL

cials, ja que els consellers de les parròquies més allunyades hi podien passar la nit quan les sessions s'allargaven.

Fins al 2011, Casa de la Vall va ser la seu del Consell General. Des d'aquestes estances es van prendre decisions clau per al país, en un sistema de govern basat en el consens entre parròquies i en l'equilibri institucional propi d'Andorra. L'edifici va anar adaptant-se a les necessitats del moment, amb reformes i afegits que, sense alterar-ne l'estructura essencial, van modificar-ne l'aspecte interior i la distribució dels espais. Aquesta evolució explica la superposició d'usos i de significats que encara avui es poden resseguir a l'interior.

Un dels espais més carregats de simbolisme és la sala de sessions, que durant segles no tan sols va acollir les reunions del Consell, sinó que també conservava la documentació més important del país. Durant un període, a més, també va ser un espai de culte. Aquesta concentració d'usos reflecteix una manera de governar pròpia del seu temps, en què la política, l'administració i la religió conviuen sense separacions estrictes. L'Armari de les Set Claus n'és el millor exemple: els documents fonamentals d'Andorra s'hi guardaven sota un sistema que exigia la presència i l'acord de totes les parròquies per poder-los obrir. Una expressió física del principi de consens

que ha marcat històricament el funcionament institucional del país.

Amb la inauguració del nou edifici del Consell General l'any 2011, Casa de la Vall va deixar de ser la seu parlamentària principal. Lluny de quedar relegada a un paper purament museístic, va conservar un ús institucional, de manera que encara continua acollint sessions solemnes i tradicionals: la de Sant Tomàs, la del Dia de la Constitució, o les sessions constitutives de cada legislatura, entre d'altres. Aquesta doble condició –monument històric i espai polític encara actiu– ha estat clau a l'hora d'afrontar la recent reforma de què ha estat objecte.

La intervenció, iniciada la primavera passada i culminada el mes de desembre, s'ha plantejat amb un criteri molt clar: posar al dia l'edifici sense desvirtuar-ne l'essència. Els treballs han inclòs una renovació integral de les instal·lacions, la millora de l'accessibilitat i una revisió profunda dels elements patrimonials.

L'ORIGEN PRIVAT DE L'EDIFICI EXPLICA BONA PART DE LA SEVA ARQUITECTURA

AMB LA REFORMA, CASA DE LA VALL ES POSA AL DIA I RECUPERA L'ESSÈNCIA

ENTREVISTA

CARLES ENSENYAT. El síndic general es mostra satisfet amb la primera etapa de la reforma de Casa de la Vall i defensa una actuació ambiciosa que reforça el valor institucional i simbòlic de la seu parlamentària.

“S’ha tornat a la coherència amb el caràcter històric de l’edifici”

La reforma de Casa de la Vall encara no està del tot acabada. En quin punt es troben les obres actualment?

Bé, cal tenir en compte que aquesta és una obra ambiciosa i que el resultat que es pot veure a hores d’ara és parcial. Encara queda tot l’any 2026 per completar-la. L’any passat vam executar totes les actuacions que obligaven necessàriament a tancar Casa de la Vall: la planta baixa i la primera planta. Això inclou, a més de la part estètica, la millora integral de l’accessibilitat –amb recorreguts adaptats perquè les persones amb mobilitat reduïda puguin visitar totes les plantes–, així com el canvi complet de les instal·lacions.

Quines fases queden pendents?

Queden dues grans actuacions. D’una banda, els jardins posteriors, una obra llarga que ja està en marxa i que es desenvolupa en tres fases: una primera de preparació del terreny, una segona de construcció –que és on som ara– i una tercera de jardineria. La previsió és acabar-los cap al setembre o octubre d’aquest any. D’altra banda, queda pendent la reforma de la planta superior, la segona planta, que inclou el cap de casa. Aquesta part també s’executarà al llarg del 2026, amb l’objectiu de donar per tancada tota l’obra en aquest exercici.

La reforma arquitectònica va acompanyada d’un nou projecte museogràfic?

Sí, hi haurà un museu instal·lat a la segona planta. Es tracta d’un projecte cabdal per explicar la història del Consell General i la història política d’Andorra. Aquest any sortirà el concurs corresponent i la museïtzació també s’executarà durant el 2026. És una peça clau per donar sentit al conjunt de la reforma.

Com va sorgir la decisió d’afrontar una obra d’aquesta magnitud?

És una idea que feia molts anys que estava sobre la taula. Totes les sindicatures anteriors ja havien plantejat la necessitat d’una reforma profunda. Cal tenir en compte, però, que fins al 2011 Casa de la Vall era la seu parlamentària i no es podia fer una obra d’aquesta intensitat. A més, vam tenir la crisi financera, la crisi econòmica, la covid-19... tot plegat va anar ajornant el projecte. Ara es donaven totes les condicions: els recursos, l’anàlisi prèvia ben feta i el moment adequat.

S’ha aprofitat la remodelació per revisar criteris artístics, patrimonials i arquitectònics?

Efectivament. L’última gran reforma datava del 1962, fa més de seixanta anys.

SERGI PÉREZ / CONSELL GENERAL

MOLTS ELEMENTS DE LA REFORMA EFECTUADA EL 1962 JA NO TENIEN SENTIT AVUI DIA

ENTENEM CASA DE LA VALL COM UN MONUMENT VISITABLE, NO COM UN MUSEU

Molts elements responien als criteris estètics d’aquella època, que avui dia ja no tenien sentit. També hi havia afegits posteriors fets sense un criteri clar. Hem aprofitat per retirar tot allò que no tenia un valor patrimonial real i per recuperar una fesomia més coherent amb el caràcter històric de l’edifici, buscant una estètica més tradicional i respectuosa.

Això també ha implicat un canvi d’enfocament en el discurs expositiu?

Sí. La museïtzació anterior posava molt l’accent en les tradicions i en una visió més etnogràfica, que en el seu moment tenia sentit. Però actualment Andorra ja disposa de molts museus d’aquest tipus: Casa Rull, Casa Cristo, les fargues... Hem volgut canviar l’enfocament i centrar-nos en la identitat andorrana i, sobretot, en la dimensió política i institucional de Casa de la Vall.

Com es conjuga la funció institucional amb el vessant museístic de l’edifici?

Nosaltres entenem Casa de la Vall com un monument visitable, no com un museu en el sentit estricte. No és un espai mort: continua sent seu institucional. S’hi fan sessions puntuals, juraments

i actes oficials, i això la manté viva. És cert que dins d’aquest monument hi haurà una part museïtzada, a la planta superior, que fins ara estava tancada i només s’utilitzava ocasionalment per a exposicions temporals. Allà s’explicarà el funcionament del Copríncipat, del Consell General i de les estructures de l’Estat. Un cop fet aquest recorregut, el visitant baixarà a conèixer el monument pròpiament dit, la seu parlamentària històrica.

Des de la reobertura, com valora l’afluència de visitants?

Molt positivament. Segons ens indiquen des de l’àrea de Museus i Monuments, hi ha molt interès. No sabia dir si estem en xifres rècord, però sí que, comparativament, sembla que hi ha més visitants del que és habitual, probablement també per l’efecte de la reobertura.

Amb quina sensació es queda després d’aquesta primera etapa de l’obra?

Molt satisfet de la feina feta. Ara toca continuar remant en la mateixa línia i esperar que el resultat final agradi a la ciutadania. Casa de la Vall és, al cap i a la fi, la casa de tots.

ENTREVISTA

ENRIC DILMÉ. L'arquitecte encarregat de la restauració de Casa de la Vall desgrana els principals aspectes d'un projecte que ha servit per posar al dia l'edifici, sense que perdi la seva essència històrica i institucional.

“En tot moment hem treballat amb respecte, criteri i discreció”

Com sorgeix el projecte de reforma de Casa de la Vall?

El projecte sorgeix arran d'un concurs públic convocat pel Consell General, en el qual es valoraven aspectes com la trajectòria professional, l'experiència i la formació en restauració patrimonial. En aquest sentit, dispo de formació especialitzada en aquest àmbit i també d'experiència prèvia en diverses intervencions al país, com l'hotel Rosaleda, l'església de Santa Bàrbara d'Ordino o Ràdio Andorra, factors que probablement van tenir pes en l'adjudicació.

En quin estat es trobava l'edifici?

No hi vam trobar patologies estructurals greus, que és sempre el més delicat, però sí una clara obsolescència de les instal·lacions. Hi havia problemes de seguretat –per exemple, vidres simples molt perillosos en cas de trencament–, dificultats quant a l'accessibilitat, pèrdues energètiques importants i una acumulació d'instal·lacions afegides a la vista al llarg dels anys. A més, hi havia mobiliari i elements que no tenien cap relació amb el caràcter de l'edifici.

Casa de la Vall ja havia estat profundament transformada el segle XX. Com s'ha tingut en compte?

L'edifici pateix una transformació radical l'any 1962, amb una reforma impulsada pel Consell General i projectada per Joaquim Ros de Ramis i Josep Canela. Aquella intervenció responia als criteris estètics de l'època, amb arrebossats, fustes fosques i una monumentalització del conjunt. Nosaltres no hem volgut fer una transformació radical, sinó alliberar els diferents espais, fer-los més funcionals i llegibles, i distingir clarament les capes històriques.

Quines han estat les principals actuacions a la planta baixa?

Hem reorganitzat completament l'accés. La recepció, que abans era estreta i poc visible, cobra molt més protagonisme. S'ha obert visualment el passadís, s'ha incorporat la botiga en un lateral amb tancaments de vidre i s'ha millorat molt la llum natural. També s'ha habilitat una rampa a l'entrada posterior, perquè la planta baixa –com el conjunt de l'immoble– sigui plenament accessible.

Com s'ha intervingut a les sales nobles i a l'hemicicle?

S'ha mantingut l'essència d'aquestes estances, però s'han eliminat elements descontextualitzats i s'ha recuperat la simetria original de l'hemicicle. També

NO HI HAVIA
PATOLOGIES, PERÒ
SÍ UNA CLARA
OBSESCÈNCIA DE
LES INSTAL·LACIONS

NO VOLÍEM UNA
IL·LUMINACIÓ
UNIFORME, SINÓ
DESTACAR ESPAIS I
ELEMENTS CONCRETS

s'ha dissenyat una nova taula per al Govern, més funcional i contemporània, diferenciant cromàticament el Consell General i l'executiu amb els colors vermell i blau, respectivament. També s'han recuperat elements històrics de gran valor, com l'arca de les sis claus i la bandera més antiga d'Andorra.

Què s'ha fet quant a materials i eficiència energètica?

S'han substituït tots els vidres per vidres laminats, més segurs i molt més aïllants, s'han ajustat totes les fusteries i s'ha eliminat l'arrebossat sintètic dels anys seixanta per recuperar el morter de calç, molt més adequat per a un edifici d'aquestes característiques. També s'ha instal·lat un terra radiant que ha permès eliminar radiadors i instal·lacions visibles.

La il·luminació sembla tenir un paper destacat en la reforma.

Hi hem treballat molt. No volíem una il·luminació uniforme, sinó jugar amb diferents temperatures de color per destacar espais i elements concrets, donar relleu i vida a l'edifici i fer que la visita sigui més rica visualment.

Casa de la Vall és avui un espai institucional però també museístic. Com s'ha gestionat aquest equilibri?

Bé, l'edifici ja no acull sessions regulars des del 2011, però manté actes solemnes i institucionals. Hem treballat perquè pugui continuar exercint aquesta funció, i alhora s'ha reforçat la seva dimensió patrimonial i visitable.

La qüestió de l'accessibilitat era un dels grans reptes.

Sens dubte. S'ha incorporat un ascensor interior en espais secundaris perquè no sigui visible, i està prevista una segona connexió amb l'entorn. Quan estigui acabada, qualsevol persona podrà accedir a totes les plantes de Casa de la Vall sense barreres.

Amb quina idea general resumiria la intervenció?

En tot moment hem treballat amb respecte, criteri i discreció per fer un edifici més segur, accessible, eficient i funcional, sense desvirtuar-ne l'essència. Casa de la Vall concentra una part molt important del que som com a país i la nostra tasca havia d'estar a l'altura d'aquest valor simbòlic.

ENRIC DILMÉ
dr. arquitecte

PROJECTE DE REHABILITACIÓ I
ADEQUACIÓ DE **CASA DE LA VALL**

LA INTERVENCIÓ

Fer comprensible Casa de la Vall

EL PROJECTE RESOL DÈFICITS FUNCIONALS I RECUPERA EL SENTIT TRADICIONAL DE L'IMMOBLE

La reforma de l'interior de Casa de la Vall ha estat una de les intervencions patrimonials més complexes i delicades realitzades a Andorra en les darreres dècades. No es tractava només d'actualitzar un edifici històric, sinó de repensar-lo des de dins després d'anys d'ús institucional intens, d'intervencions parcials i d'afegits successius que havien acabat desvirtuant-ne la lectura original. El projecte partia d'un diagnòstic clar: estructuralment, l'edifici no presentava grans problemàtiques, però sí problemes importants de seguretat, obsolescència de les instal·lacions, inaccessibilitat i una acumulació d'elements impropis que dificultaven la comprensió històrica del conjunt.

Casa de la Vall és un edifici que ha viscut transformacions profundes al llarg del temps i una de les més determinants va ser la reforma del 1962. Aquella intervenció, encarregada als arquitectes Joaquim Ros de Ramis i Josep Canela, va transformar radical-

HA ESTAT UNA DE LES INTERVENCIIONS MÉS COMPLEXES REALITZADES AL PAÍS

ment l'interior amb criteris propis del moment, dotant l'edifici d'una imatge solemne, però introduint també capes que, amb el pas del temps, han acabat sent percebudes com a excessives o fora de context.

Quan l'arquitecte Enric Dilmé assumeix l'encàrrec, el punt de partida no és desfer-ho tot, sinó entendre aquestes capes i decidir quines tenen sentit mantenir-se i quines cal matisar o retirar. Un dels primers espais abordats va ser la planta baixa, el punt d'entrada a l'edifici i, per tant, la primera imatge que rep el visitant.

Abans de la reforma, l'accés estava marcat per un passadís estret, amb una recepció enganxada a una paret i elements expositius a l'altra, que comprimien l'espai i generaven una sensació d'embut. A més, la monumental escala dels anys seixanta dominava visualment el recorregut i accentuava una teatralització que dificultava una lectura clara del lloc. La intervenció ha reordenat completament aquest àmbit: s'ha construït una nova escala, més funcional, i s'ha situat la recepció en una posició central i immediatament visible, de manera que el

FERNANDO GALINDO

visitant, només entrar, entén on és i cap on s'ha de dirigir.

En aquest mateix nivell s'ha integrat una botiga, situada lateralment i concebuda com un espai flexible, amb portes de vidre que permeten tancar-la en cas de visites institucionals, però que, en el dia a dia, deixen passar la llum natural i contribueixen a fer l'espai més obert. També a la planta baixa s'ha resolt una de les assignatures pendents històriques de Casa de la Vall: l'accessibilitat.

L'OBRA HA PERMÉS REORDENAR L'ENTRADA, FENT-LA MÉS ESPAIOSA

tat. A partir d'una porta secundària, simètrica a la principal, que antigament donava a l'exterior mitjançant uns esglaons, s'hi ha habilitat una rampa perquè qualsevol persona amb dificultats de mobilitat pugui accedir-hi de manera autònoma.

La seguretat i el confort tèrmic han estat un altre eix central de la reforma. Totes les finestres han estat actualitzades amb vidres laminats, que en cas de trencament es fragmenten en peces petites i no tallants. A més, s'han incorporat gomes i tapajunts per millorar els tancaments, eliminant filtracions d'aire i reduint de manera significativa les pèrdues energètiques. Aquestes actuacions tenen un impacte directe tant en la seguretat dels visitants com en l'eficiència energètica.

LA SEGURETAT I EL CONFORT TÈRMIC HA ESTAT UN DELS EIXOS CENTRALS

Pel que fa als acabats interiors, una de les decisions més rellevants ha estat la substitució d'arrebossats moderns, especialment aquells amb textures artificials, pel morter de calç, més coherent amb la naturalesa de l'edifici. El color és el natural del material i la intervenció juga amb la textura per adaptar-la als diferents usos: més rugosa a les zones de pas, com escales i circulacions, i més fina a les sales nobles, com

la sala dels Passos Perduts, el despatx del síndic o l'hemicicle.

Un dels elements tècnics més destacats del projecte és la instal·lació d'un sistema de terra radiant d'un gruix molt reduït, d'uns quatre centímetres. Aquesta solució ha permès eliminar radiadors i conduccions visibles i amagar tota la instal·lació sota un nou parquet. Alhora, s'ha preservat el paviment original, descobert en retirar el parquet dels anys seixanta. Dilmé insisteix en la idea de reversibilitat: tot el que s'ha afegit es pot retirar en el futur sense danyar els elements originals, una filosofia que ha guiat bona part de les decisions del projecte.

A l'hemicicle, l'espai més simbòlic de Casa de la Vall, la reforma ha anat més enllà de la

L'ARCA DE LES SIS CLAUS OCUPA ARA L'ESPAI ON HI HAVIA LA CAPELLA

renovació tècnica. S'ha dissenyat una nova taula per al Govern, pensada específicament per a aquest espai, amb capacitat suficient perquè tots els membres hi càpiguen còmodament i amb passadissos de circulació adequats. Fins ara, la taula instal·lada el 1983 obligava a afegir cadires plegables en determinades sessions, una solució poc digna per a un espai institucional.

En aquest mateix espai s'ha buscat recuperar la simetria original de l'hemicicle. Dilmé recorda que la configuració actual és, en bona part, fruit d'una adaptació realitzada a final dels anys setanta, quan la creació de la parròquia d'Escaldes-Engordany va obligar a afegir quatre escons. Una incorporació que es va fer, però, de manera asimètrica. Ara, s'han redistribuït les cadires per restablir un eix central clar, reforçant tant la lectura arquitectònica com la simbòlica.

La intervenció a la capella del fons i a les zones annexes ha tingut un caràcter especialment patrimonial. S'han retirat revesti-

SERGI PÉREZ / CONSELL GENERAL

ments i elements decoratius afeigits en èpoques recents, com un altar i determinats acabats, amb l'objectiu d'alliberar la zona i recuperar una visió més propera a les seves formes originals. Un dels gestos més simbòlics de la reforma s'ha dut a terme precisament en aquest espai: la reubicació de l'Arca de les Sis Claus, un objecte fonamental en la història institucional del país. Aquest element, que ja existia quan el Consell de la Terra va comprar la casa Busquets el 1702, guardava els documents i els diners del Consell i requeria la presència de sis consellers per ser oberta. Amb el pas del temps, havia quedat desplaçada del seu lloc central. La intervenció l'ha tornada a situar presidint la sala, reforçant el relat històric de l'edifici, juntament amb la recuperació i exposició de la bandera més antiga conservada a Andorra, col·locada en aquest cas a l'entrada.

La sala dels Passos Perduts també ha estat objecte d'una neteja profunda i d'una posada al dia respectuosa. S'hi han mantingut elements característics, però s'ha revisat completament la il·luminació per ressaltar determinats punts i generar profunditat visual. No hi ha una llum homogènia a tot arreu, sinó que varia amb la voluntat de donar relleu i vida als espais, encara que el visitant no sempre en sigui conscient.

MUSITRONIC

AUDIOVISUALS since 1990

Hem realitzat el projecte de rehabilitació de Casa de la Vall:

- Control de seguiment d'actes, àudio i sonorització d'espais
- Sistema de microfonia i gestió de debats parlamentaris
- Càmeres robotitzades i control de realització de vídeo en 4K
- Distribució de senyals per a la premsa i connectivitat per acollir unitats mòbils de TV
- Equipaments per a enregistrament AV i difusió per 'streaming'

musitronicand.com

Av. de les Escoles, 31, Edifici - Garatge Sucarana, planta 2A - Porta 22, AD 700 Escaldes-Engordany
Tel.: +376 862944 / +376 865270

T R E S E S T U D I

UNA RENOVACIÓ HISTÒRICA A LA CASA DE LA VALL

La intervenció de Tres Estudi a la Casa de la Vall és un exemple de com el disseny contemporani pot posar en valor la història sense perdre'n l'essència. En un dels edificis més emblemàtics del Principat d'Andorra, ha estat l'encarregat de crear el mobiliari a mida de la botigua reforçant el relat històric del lloc.

Cada peça ha estat dissenyada amb cura, respectant l'arquitectura original i destacant l'ofici i la qualitat artesanal.

El projecte s'ha realitzat amb fusta de Listone Giordano, un material noble que aporta calidesa, elegància i durabilitat, integrant-se de manera natural amb la pedra i la fusta existents. A més, Tres Estudi també ha instal·lat el terra de fusta, un element clau que unifica els espais i acompanya el recorregut amb equilibri i confort.

El resultat és una renovació sòbria i elegant, on història i disseny dialoguen.

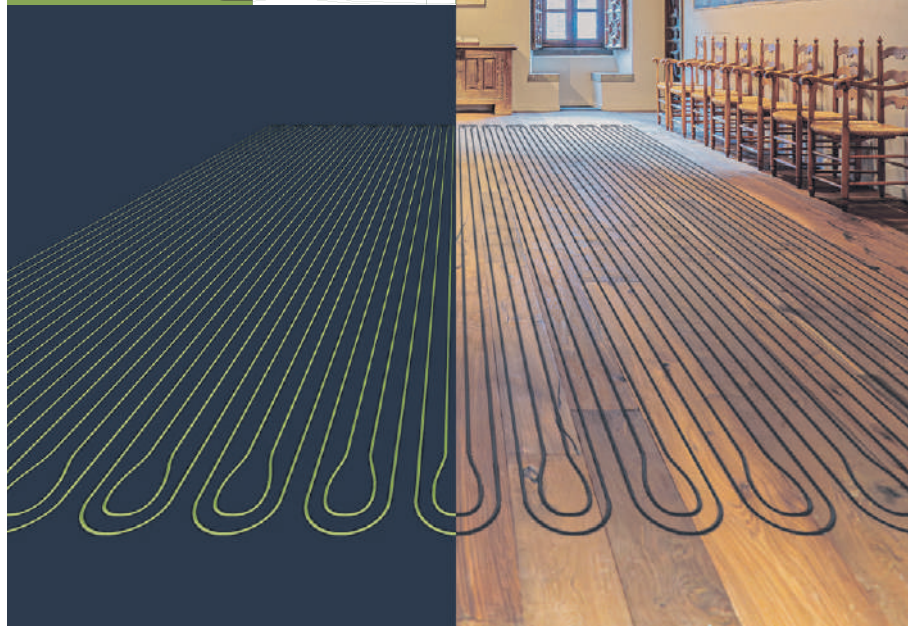
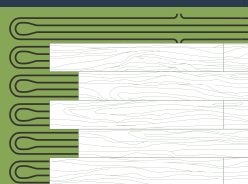
Quan la llum vesteix la història

Les portes Lualdi introdueixen un subtil joc de llum i opacitat que dialoga amb l'espai, aportant transparència i profunditat sense trencar l'equilibri històric.

Alhora, els acabats dels mobles, treballats amb cura i materials nobles, afegeixen un toc refinat que respecta i posa en valor el caràcter rústic i patrimonial de la Casa de la Vall.

Feel the design

SISTEMA TÈRMIC MORE FTA

35 MM DE GRUIX PER A UNA NOVA GENERACIÓ DE TERRA RADIANT EN SEC

UN SISTEMA DE CALEFACCIÓ I REFRIGERACIÓ
RADIANT DE BAIX GRUIX, BAIXA INÈRCIA
I ALT RENDIMENT, PENSAT PER
A OBRA NOVA I REHABILITACIÓ.

MORE FTA és una solució radiant innovadora que ofereix calefacció i refrigeració amb un gruix mínim i una resposta ràpida, ideal per a projectes exigents. Dissenyat per adaptar-se tant a obra nova com a rehabilitacions, permet integrar confort climàtic sense renunciar a l'espai ni al disseny.

El sistema és totalment compatible amb tot tipus d'acabats i, en aquest projecte, s'integra sota un terra de fusta de Listone Giordano, aportant calidesa, elegància i continuïtat visual, combinant tecnologia, eficiència energètica i respecte per l'arquitectura de l'espai.

El panell MORE FTA: estructura i rendiment

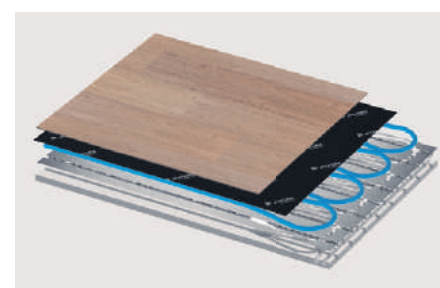
El sistema es basa en un panell radiant d'alta resistència que combina lleugeresa, solidesa i eficiència. El seu disseny permet la col·locació directa del paviment sense capes addicionals, mantenint un gruix total inferior als 35 mm.

Les guies integrades faciliten una disposició ordenada del tub i una distribució uniforme de la temperatura, assegurant un confort homogeni i una resposta ràpida del sistema.

Un sistema complet per a un control total del confort

MORE FTA es complementa amb una gamma d'elements dissenyats per optimitzar la instal·lació i la gestió climàtica. Els col·lectors modulars

permeten una distribució eficient per zones, mentre que les caixes d'encastar s'integren de manera discreta en qualsevol tipus d'acabat.

LA TRANSFORMACIÓ DEL MONUMENT

Recuperar la cohesió patrimonial

EL SUPERVISOR DE LA INTERVENCIÓ, EUDALD GUILLAMET, REPASSA ELS PUNTS CLAU DE L'OBRA

La restauració de Casa de la Vall s'ha concebut com una intervenció de fons orientada a recuperar la cohesió patrimonial d'un edifici que, al llarg del segle XX, havia acumulat reformes parcials i afegits sense un criteri unitari clar. Construïda el 1580 com a casa pairal i seu del Consell General des del 1702, Casa de la Vall és un bé d'interès cultural i un dels principals símbols institucionals del país. L'actuació ha tingut com a objectiu dignificar els espais, millorar-ne la lectura històrica i adaptar-los a les necessitats actuals, preservant-ne alhora la identitat.

Segons explica el supervisor de la restauració, Eudald Guillamet, el punt de partida va ser assumir que l'edifici arrossegava una acumulació d'elements decoratius i solucions pròpies sobretot de les reformes del 1962, que havien quedat desfasades. "S'hi van anar afegint coses sense cap criteri unificat", assenyala. La in-

F.G.

CALIA DONAR
COHERÈNCIA ALS
ESPAIS I ELIMINAR
EL MÉS SUPERFLU

tervenció s'ha centrat a la planta baixa i a la primera planta, amb la voluntat de "donar una major coherència" als espais i eliminar elements superficials que dificultaven la lectura del conjunt.

Un dels criteris fonamentals ha estat la substitució de materials i acabats obsolets per solucions atemporals. En aquest sentit, s'ha apostat pel retorn als morters tradicionals de calç, tant en paraments com en acabats, en lloc de revestiments industrials o pintures pròpies d'una estètica ja superada. Guillamet destaca que aquest canvi "aporta una altra visió" i permet allunyar l'edifici

NEWFO FOR FILORAIL

Squircle attitude

Newfo posseeix una bellesa equilibrada que transmet una sensació de modernitat i atemporalitat.

Newfo va ser creat per a Filorail, un carril invisible amb una obertura de només 3,6 mm.

Newfo s'inspira en el projector Ufo, llançat el 1977, una icona d'innovació a la il·luminació arquitectònica. El disseny "squircle" actualitza les línies i corbes del producte per oferir una estètica contemporània, mantenint alhora alguns trets originals.

Les òptiques patentades Optibeam —lents i refractors— són intercanviables gràcies al senzill sistema "Push&Go". Newfo ofereix un impacte delicat i funcional, amb una presència suau i tecnològica.

guzzini.com/es/

iGuzzini

de modes concretes. L'objectiu, puntualitza, ha estat "dignificar l'edifici i fer-lo més seriós i més elegant", reforçant-ne el caràcter institucional.

La cuina ha estat un espai clau dins del procés, ja que ha servit com a "laboratori" d'aquests criteris. "Va ser el primer lloc on vaig provar la possibilitat d'utilitzar els morters tradicionals", explica Guillaumet. La seva renovació integral ha permès eliminar objectes decoratius sense relació amb l'ús històric de l'espai i reinterpretar-lo a partir de documentació del segle XIX. "Vam buscar com menjaven en aquella època i vam veure que ho feien amb vaixel·la d'estany", relata, un treball de recerca que ha ajudat a reconstruir un discurs més coherent. El bon resultat d'aquesta intervenció va portar a aplicar els mateixos criteris a l'escala principal i a diversos espais de la primera planta.

La reforma també ha inclòs una actualització completa de les instal·lacions, que eren clarament obsoletes. "Era molt important canviar-les totes", apunta Guillaumet, tant per raons de seguretat com de funcionalitat. S'ha renovat la il·luminació, s'ha substituït el paviment i s'ha instal·lat calefacció radiant sota un parquet restaurat. En alguns punts, els treballs han permès localitzar restes del parquet original, fet que reforça la idea d'una

S'HAN RESTAURAT ELEMENTS COM LES PINTURES MURALS O EL TRÍPTIC

intervenció respectuosa amb les capes històriques de l'edifici.

Paral·lelament, s'ha dut a terme una restauració exhaustiva del patrimoni moble i artístic. Pintures murals, el tríptic de l'oratori i altres elements destacats han estat restaurats per especialistes, i tots els objectes han

passat per processos de conservació preventiva, com la desinfecció en càmera anòxia. Guillaumet subratlla que tot el procés s'ha fet amb un seguiment constant del ministeri de Cultura. "Les visites d'obra han estat molt freqüents i la col·laboració molt estreta", recorda, destacant la responsabi-

EL RESULTAT FINAL ÉS UN EDIFICI MÉS CONGRUENT I ENTENEDOR

litat que comporta intervenir en un bé d'interès cultural.

Un dels espais més sensibles ha estat l'hemicicle, nucli simbòlic del Consell General. Aquí s'ha renovat el mobiliari per adaptar-lo a l'ús actual, mantenint els escons històrics però restaurant-ne la fusta i actualitzant-ne els acabats. A més de la restauració del tríptic, s'ha revisat la disposició dels elements per reforçar la lectura institucional de l'espai. En aquest context, Guillaumet posa l'accent en la recuperació de l'Arca de les Sis Claus, que defineix com "una peça clau, perquè representa el Consell com a institució".

El resultat final és, segons el responsable de la restauració, un edifici més entenedor i coherent. "La gent que ha vingut ho entén millor ara", assegura, perquè els espais han recuperat un discurs clar i ordenat. Casa de la Vall es presenta així com un parlament visitable, no com una atracció turística, amb una posada en escena més discreta i respectuosa amb la seva funció històrica.

gruplomi ha participat en la reforma de Casa de la Vall, un símbol històric del país

- Reforma il·luminació
- Control i domòtica
- Lampisteria
- Electricitat
- Clima i calefacció
- Seguretat contra incendis

PROFESSIONALS DE LES INSTAL·LACIONS

Carrer de Lòria, 12, Sant Julià de Lòria
Tel.: 801 740 | www.gruplomi.com

EL PROJECTE

Transformació dels entorns

LA SEGONA ETAPA DE LA REFORMA PREVEU UN AMFITEATRE I MILLORES D'ACCESSIBILITAT

Amb la inauguració de la primera part de la reforma de Casa de la Vall, el Consell General ha culminat una etapa clau d'un projecte de transformació llargament planificat, però encara incomplet. L'actuació, concebuda des de l'inici com una intervenció en diverses fases, té pendent una segona etapa que ha de modificar de manera substancial els entorns immediats de l'edifici i redefinir-ne la relació amb la ciutadania i amb el teixit urbà del centre històric d'Andorra la Vella.

Les obres se centren principalment en la remodelació de l'espai situat a la part posterior de Casa de la Vall, una zona que fins ara havia tingut un ús residual i poc coherent amb el valor patrimonial de l'edifici. El projecte preveu una transformació profunda d'aquest àmbit amb l'objectiu de convertir-lo en un espai cívic plenament integrat en el recorregut urbà i en la vida

ES VOL REDEFINIR LA RELACIÓ DE CASA DE LA VALL AMB EL CENTRE HISTÒRIC

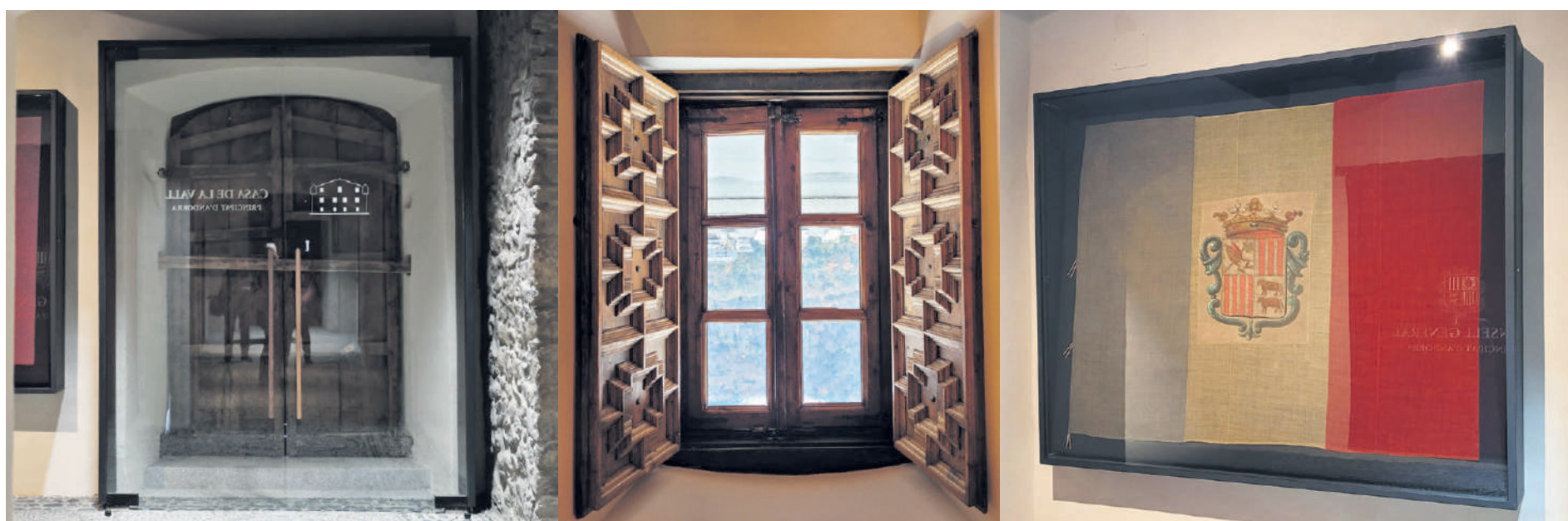
cultural del país. L'actuació més rellevant és la construcció d'un amfiteatre de tipus romà, dissenyat com un espai polivalent per acollir activitats culturals, actes institucionals i propostes obertes a la ciutadania. Aquest amfiteatre, amb una capacitat aproximada per a 250 persones, s'ubicarà a l'emplaçament que fins ara ocupava l'antic aparcament exterior, i s'ha projectat amb criteris d'integració paisatgística i respecte pel conjunt històric.

A més, la segona fase inclou la construcció de diversos espais auxiliars necessaris per

MÉS DE 30 ANYS ENS AVALEN

Treballem per Andorra

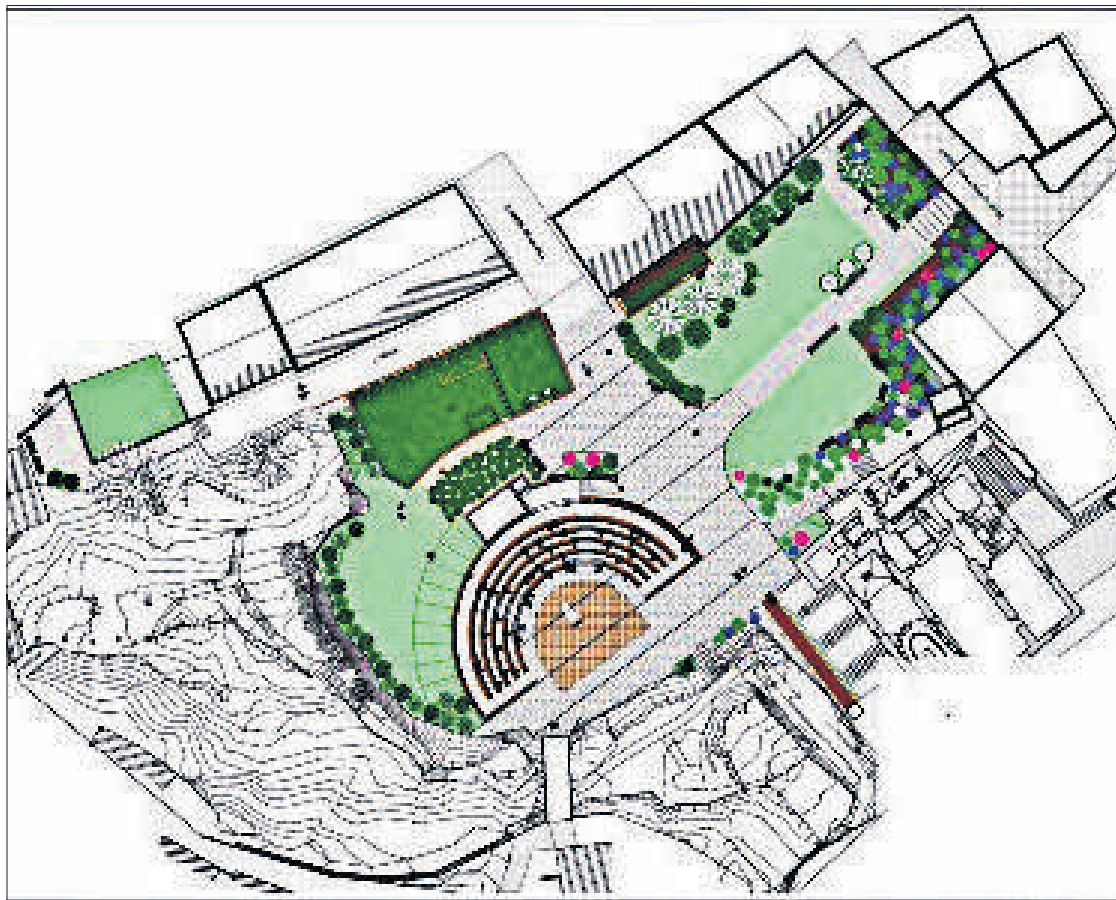

Tel.: 811 356 · Fax: 863 398 · fito@fito.ad
C/Pobladó, 37, naus Cortés, núm. 3 · Santa Coloma · ANDORRA LA VELLA

al funcionament d'aquest nou equipament. Entre aquests, s'hi preveuen magatzems, espais tècnics i instal·lacions de serveis, així com la resolució de totes les connexions d'aigua, electricitat i sistemes de drenatge. El projecte també preveu una reordenació dels desnivells existents, amb la creació de plataformes i recorreguts que permetran una millor connexió entre la plaça del Consell General, els carrers adjacents i la part posterior de Casa de la Vall, fins ara poc accessible.

Un altre dels eixos fonamentals és la millora de l'accessibilitat universal. En aquest sentit, està prevista la instal·lació d'un ascensor que connectarà la cota de la plaça amb la zona posterior de l'edifici, facilitant l'accés a persones amb mobilitat reduïda i garantint un ús inclusiu dels diferents espais. Aquesta actuació respon a una demanda i a la voluntat institucional de fer compatible la preservació del patrimoni amb els estàndards actuals d'accessibilitat i ús públic. També cal destacar la construcció d'un nou túnel, que servirà per unir el barri del Tossal amb l'antiga seu parlamentària.

Pel que fa al pressupost, la segona fase va ser adjudicada per un import de poc més de dos milions euros, una xifra que és superior a la prevista

EL NOU ESPAI CULTURAL TINDRÀ CAPACITAT PER A 250 PERSONES

inicialment en el concurs públic, que partia d'un pressupost de licitació d'uns 1,77 milions d'euros. L'import final reflecteix tant l'abast de les actuacions previstes com l'actualització de costos en un context de preus a l'alça en el sector de la construcció. El finançament

d'aquesta fase s'ha estructurat de manera plurianual i es repartirà entre els exercicis pressupostaris del 2025 i del 2026, dins del marc global del projecte de reforma dels entorns de Casa de la Vall.

El calendari d'execució preveu que les obres de la segona fase

ES PREVEU QUE LES OBRES ESTIGUIN ENLLESTIDES L'ESTIU VINENT

s'allarguin fins a principi de l'estiu del 2026. Aquest calendari s'ha dissenyat amb la voluntat de minimitzar les afectacions a l'activitat institucional i a la dinàmica del centre històric, tot i que el mateix Consell General ha reconegut que factors com les condicions meteorològiques poden condicionar el ritme dels treballs. En qualsevol cas, la previsió és que els principals elements estructurals quedin enllestits abans de la temporada estival.

Més enllà de les xifres i dels terminis, la segona fase de la reforma té una dimensió simbòlica clara. La creació d'un nou espai cultural i cívic al voltant de Casa de la Vall busca reforçar el paper d'aquest edifici no tan sols com a símbol institucional, sinó també com a element viu dins de la ciutat. L'obertura dels entorns, la incorporació de nous usos i la millora de la connexió amb el teixit urbà volen contribuir a una nova manera de relacionar el patrimoni amb la ciutadania.

GEA

Il·luminant la història d'Andorra

Carrer de les Costes, 10
Andorra la Vella
Tel.: 721 212
gea@gea

www.gea.ad

GALERIA

LA RESTAURACIÓ

Un recorregut per la nova Casa de la Vall

La planta baixa ha estat objecte d'una profunda reestructuració: ha guanyat amplitud, s'han habilitat una nova zona d'atenció al públic i una botiga, i s'han retirat elements descontextualitzats. A la primera planta (pàgina següent), s'ha treballat principalment en la restauració de les pintures del despatx del síndic i de la sala dels Passos Perduts, mentre que a l'hemicicle s'ha incorporat una nova taula per al Govern i els escons s'han recol·locat perquè l'espai sigui totalment simètric. La capella ha perdut l'altar, on ara s'ubica l'Arca-arxiu de les Sis Claus.

GALERIA

C/ Prat de la Creu, 85, 1r - 3a, Andorra la Vella - Telèfon: 868 055
auxini@auxini.ad - www.auxini.ad